

แนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้
มาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

GUIDELINES FOR DEVELOPING THE DEVELOPMENT OF STUDENT
CARE AND SUPPORT SYSTEM USING LEARNING LOSS RECOVERY
UNDER UDONTHANI EDUCATIONAL SERVICE AREA 3



¹ศิริวุฒิ แดงพวง, ²พงษ์ศักดิ์ ศรีจันทร์ และ ³พิมพ์พร จารุจิตร

¹Siriwut Deangpuang, ²Phongsak Srichan and ³Pimporn Charuchit

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, ประเทศไทย

Udon Thani Rajabhat University, Thailand.

¹Siriwut7643@gmail.com, ²Sphong@udru.ac.th, ³Pimporn.ch@udru.ac.th

Received: December 9, 2024; **Revised:** December 28, 2024; **Accepted:** January 29, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้มาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครู ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 92 คน และครู จำนวน 242 คน รวม 344 คน ได้มาโดยวิธีกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำของ Krejcie และ Morgan ประกอบด้วย การสุ่มตัวอย่างแบ่งเป็นชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดสถานศึกษาเป็นหน่วยในการสุ่ม และใช้เทคนิคการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95

¹นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

³ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าความต้องการจำเป็นโดยรวมอยู่ระหว่าง 0.398 – 0.622

คำสำคัญ : แนวทางการพัฒนา, ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้

Abstract

The aims of this research are to study the current condition Desired condition and the necessary needs of operating the student care and support system Using measures to reverse learning recession. Under the Udon Thani Primary Educational Service Area Office, Area 3. The sample group used in the research consisted of 92 teachers, school administrators and 242 teachers, totaling 344 people, obtained by using Krejcie and Morgan's minimum sample size method, consisting of stratified random sampling (Stratified Random Sampling). using the size of the educational institution as the unit for randomization. and use simple random sampling techniques (Simple Random Sampling). The research tools were a 5-level rating scale with a confidence level of 0.95. The results showed that the overall current condition was at the low level and the overall desirable condition was at the highest level. The overall needs value is between 0.398-0.622

Keywords : Guideline for developing, The Development of Student care and support system, Learning Loss

บทนำ

เด็กและเยาวชนในยุคปัจจุบันจำนวนไม่น้อยได้รับผลกระทบจากสภาพปัญหาและสภาพแวดล้อมที่ไม่ส่งผลดีในสังคม ทำให้มีพฤติกรรมที่มีความแตกต่างไปจากเด็กและเยาวชนในอดีต ถึงแม้ว่าผู้ปกครอง ครู อาจารย์ จะให้ความรักความปรารถนาดีอย่างมากมายสักเพียงใดก็ตามก็ไม่สามารถปกป้อง และคุ้มครองเด็กและเยาวชนให้ปลอดภัย หรือมีพฤติกรรมตามที่สังคมคาดหวังได้ จากสถิติข้อมูลสถานการณ์ปัญหาเด็กและเยาวชนของหน่วยงานต่างๆ พบว่า เด็กและเยาวชนทั้งที่เป็นนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอื่นนั้น ส่วนหนึ่งมักมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ดังนี้ 1) หมกมุ่นในการเล่นเกมนจากสมาร์ทโฟนและคอมพิวเตอร์ และเรียนรู้พฤติกรรมที่ไม่

เหมาะสมจนนำไปสู่การปฏิบัติที่ไม่ดีและก่อให้เกิดความสูญเสียแก่ตนเองและสังคม 2) มีค่านิยม ประลองความเร็ว โดยมีการใช้รถจักรยานยนต์ในทางที่ผิด เป็นนักขับวัยรุ่น และเป็นสาวที่นิยมชาย ขับรถซิ่ง 3) ใช้ความรุนแรงในการตัดสินปัญหา ทะเลาะวิวาท จับกลุ่มรวมตัวกันสร้างความรำคาญ ให้กับสังคม 4) มีเพศสัมพันธ์ขณะที่ยังไม่พร้อมและขาดการรับผิดชอบต่อสิ่งที่เกิดขึ้น 5) เข้าถึงสาร เสพติดได้ง่าย ไม่ว่าจะเป็นสุรา บุหรี่ หรือแม้กระทั่งสารเสพติดต่าง ๆ ที่ทุกวันนี้หาได้ง่ายรอบตัว 6) ขาดศีลธรรมคุณธรรม และขาดความสัมพันธ์กับคนในครอบครัว เป็นสังคมก้มหน้า ติดเพื่อน ติดสื่อ ออนไลน์ และให้ความสำคัญกับเพื่อนมากกว่าคนในครอบครัว (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน. 2559 : 1-2)

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้ส่งผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิตในทุกมิติ ผู้เรียนต้องปรับเวลาและวิธีการเรียนรู้ใหม่ จำเป็นต้องเรียนรู้ที่บ้าน ที่พัก ใน ลักษณะทางไกลหรือออนไลน์ โดยพบว่า ผู้เรียนที่ครอบครัวไม่มีความพร้อมด้านเศรษฐกิจ ขาด ความพร้อมด้านอุปกรณ์เครื่องคอมพิวเตอร์ สมาร์ทโฟน และอินเทอร์เน็ตอย่างมีประสิทธิภาพ มี ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนโดยตรง เนื่องจากการเรียนทางไกลหรือออนไลน์เป็นระยะเวลานานตลอด ช่วงการระบาดของโรคโควิด-19 พบว่า ผู้เรียนทุกช่วงชั้นมีความเครียด ความวิตกกังวลในการเรียน มากที่สุด รองลงมา คือ มีความพยายามในการเรียนลดลง ขาดแรงจูงใจในการเรียน ขาดความ สนใจในการเรียน โดยเฉพาะผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาเริ่มมีทัศนคติเชิงลบต่อการเรียนและ แสดงออก โดยการไม่เข้าเรียน รวมทั้งมีผลกระทบต่อสภาวะทางอารมณ์ สัมพันธภาพและ สุขภาพจิตของผู้เรียนด้วย นอกจากนี้ยังพบว่า การเรียนทางไกลหรือออนไลน์ทำให้ผู้เรียนได้รับการ ฝึกทักษะการปฏิบัติน้อยลง ไม่สามารถทำกิจกรรมการเรียนร่วมกับเพื่อนได้ รวมถึงเสียโอกาสใน การเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ภายนอกและการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ซึ่งส่งผลกระทบต่อพัฒนาทักษะ ชีวิต ทักษะสังคม และอารมณ์ของผู้เรียน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2565)

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการหนึ่งในการบริหารจัดการศึกษาของ สถานศึกษาที่จะดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอนวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ ชัดเจน มีครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานดังกล่าว โดยการมีส่วน ร่วมของบุคลากรและเครือข่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา อาทิ คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร ครูทุกคน ฯลฯ สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2562 : 1) จึงกำหนดนโยบาย สำคัญให้สถานศึกษาในสังกัดทุกแห่งจัดให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และดำเนินการอย่าง จริงจังต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความยั่งยืนซึ่งนักเรียนทุกคนจะต้องได้รับการดูแลช่วยเหลือ ปกป้อง

คุ้มครองอย่างรอบด้านด้วยกระบวนการที่ถูกต้อง เหมาะสมและทันเหตุการณ์ ได้รับการพัฒนาในทุกมิติ เพื่อให้เป็นคนดี มีความสุข และปลอดภัยในสภาพสังคมปัจจุบัน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี เขต 3 ได้นำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาดำเนินการในสถานศึกษา พบว่า การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนยังไม่บรรลุผลสำเร็จตามหลักการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเท่าที่ควร ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูในบางโรงเรียนยังขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน บุคลากรที่เกี่ยวข้องยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทำให้ไม่สามารถดำเนินงานตามขั้นตอนตามแผนที่วางไว้ได้ นอกจากนี้ยังมีสภาพแวดล้อมภายในที่เป็นปัจจัยสำคัญส่งผลให้การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่ประสบผลสำเร็จ เพราะการดำเนินงานตามระบบช่วยเหลือนักเรียนนั้น มีกระบวนการขั้นตอนที่ต้องจัดเตรียมเอกสารต่าง ๆ เป็นจำนวนมากในแต่ละขั้นตอน ทำให้เพิ่มภาระให้ครูนอกเหนือจากหน้าที่หลักคือการสอนแล้วนั้น ครูมีเวลาในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้น้อยลง อีกทั้งการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้นมีการดำเนินงานหลายขั้นตอนตามกระบวนการ ครูที่เป็นที่ปรึกษาต้องจัดเตรียมเอกสารรายงานต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก เป็นการเพิ่มภาระให้ครูมากขึ้นและที่ผ่านมาครูมีภาระงานต่าง ๆ มากมายนอกเหนือจากการสอน ทำให้มีเวลาในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนน้อยลง ส่งผลให้ข้อมูลสารสนเทศนักเรียนไม่เป็นปัจจุบัน (ณัฐวิภา คาปันศรี, 2559)

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้มาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี เขต 3 เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปพัฒนาและประเมินแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้มาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี เขต 3 ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ตลอดจนข้อมูลที่ได้จากการวิจัย จะเป็นแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ใช้มาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี เขต 3 เพื่อการบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้มาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 193 คน และ ครู จำนวน 2,350 คน จำนวน 2,543 คน จากสถานศึกษา 203 แห่ง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 จำนวน 334 คน โดยวิธีกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำของ Krejcie และ Morgan และการใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling Technique) โดยใช้ขนาดสถานศึกษาเป็นหน่วยในการสุ่ม กำหนดสัดส่วนของสถานศึกษาร้อยละ 50 แล้วสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 92 คน และครู จำนวน 242 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้มาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ได้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้มาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามลำดับ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง ($PNI_{modified}$)

ผลการศึกษา

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ตำแหน่งครู จำนวน 242 คน คิดเป็นร้อยละ 72.46 ระดับการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี จำนวน 240 คน คิดเป็นร้อยละ 71.86 เพศหญิง จำนวน 222 คน คิดเป็นร้อยละ 66.47 ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 51.23 และมีประสบการณ์การทำงาน อยู่ระหว่าง 5-10 ปี จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 35.33

2. ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น เกี่ยวกับการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้มาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ดังตารางที่ 1 และ 2 ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้มาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยรวมทั้ง 5 ด้าน

องค์ประกอบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.10	0.85	ปานกลาง	4.47	0.54	มาก
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	2.75	0.85	ปานกลาง	4.46	0.52	มาก
3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน	2.95	0.87	ปานกลาง	4.52	0.54	มากที่สุด
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	3.22	0.85	ปานกลาง	4.50	0.55	มาก
5. ด้านการส่งต่อนักเรียน	3.06	0.85	ปานกลาง	4.33	0.65	มาก
รวม	3.02	0.85	ปานกลาง	4.46	0.56	มาก

จากตาราง 1 พบว่าสภาพปัจจุบันของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้มาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.02$) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ($\bar{X} = 3.22$) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 3.10$) ด้านการส่งต่อนักเรียน ($\bar{X} = 3.06$) ด้านการส่งเสริมนักเรียน ($\bar{X} = 2.97$) และด้านการคัดกรองนักเรียน ($\bar{X} = 2.75$) ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้มาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการส่งเสริมนักเรียน ($\bar{X} = 4.52$) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ($\bar{X} = 4.50$) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 4.47$) ด้านการคัดกรองนักเรียน ($\bar{X} = 4.46$) และด้านการส่งต่อนักเรียน ($\bar{X} = 4.33$) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้มาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง ($PNI_{modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็นโดยรวม

องค์ประกอบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	D	I	$PNI_{modified}$	ลำดับความต้องการจำเป็น
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.10	4.47	0.442	3
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	2.75	4.46	0.622	1
3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน	2.97	4.52	0.521	2
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	3.22	4.50	0.398	5
5. ด้านการส่งต่อนักเรียน	3.06	4.33	0.414	4

จากตาราง 2 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้มาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 เรียงลำดับจากความต้องการมากไปหาความต้องการน้อย ได้แก่ ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งต่อนักเรียน และ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการศึกษาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้มาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้มาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 พบว่า สภาพปัจจุบันโดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านการส่งเสริมนักเรียน และอยู่ในระดับ

มาก อีกจำนวน 4 ด้าน เมื่อเรียงลำดับความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน โดยใช้มาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ เรียงจากความต้องการมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งต่อนักเรียน และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในบางโรงเรียน ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการนำมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้เข้ามาช่วยในกระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทำให้ไม่สามารถดำเนินงานตามขั้นตอนหรือตามแผนที่วางไว้ได้ นอกจากนั้นยังมี สภาพแวดล้อมภายในที่เป็นปัจจัยสำคัญส่งผลทำให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่ประสบผลสำเร็จ เพราะการดำเนินงานตามระบบช่วยเหลือนักเรียน นั้นมีกระบวนการขั้นตอนที่ต้องจัดเตรียมเอกสารต่าง ๆ เป็นจำนวนมากในแต่ละขั้นตอน ทำให้เพิ่มภาระให้ครูนอกเหนือจากหน้าที่หลักคือการสอนแล้วนั้น ยังทำให้ครูมีเวลาในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้น้อยลง ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ ประภาส นาคประวัติ (2553) ที่ได้ศึกษาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนที่เปิดสอนในช่วงชั้นที่ 1-3 เขตอำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลืออยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน อีกทั้งการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้นมีการดำเนินงานหลายขั้นตอนตามกระบวนการ ครูที่ปรึกษาต้องจัดเตรียมเอกสารรายงานต่าง ๆ เป็นจำนวนมากเป็นการเพิ่มภาระให้ครูมากขึ้นและที่ผ่านมามีภาระงานต่าง ๆ มากมาย นอกเหนือจากการสอน ทำให้มีเวลาในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนน้อยลง ส่งผลให้ข้อมูลสารสนเทศนักเรียนไม่เป็นปัจจุบัน อีกทั้งครูหรือผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณีภูฏวิภา คาปนศรี (2559) ซึ่งได้ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 พบว่า สภาพปัจจุบันในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน นั้นมีสภาพแวดล้อมภายในที่เป็นปัจจัยสำคัญส่งผลทำให้การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่ประสบผลสำเร็จ เพราะการดำเนินงานตามระบบช่วยเหลือนักเรียนนั้น มีกระบวนการ ขั้นตอน ที่ต้องทำให้ครูต้องจัดทำเอกสารรายงานต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก ทำให้ครูต้องมีการะในการกรอกข้อมูลเพิ่มขึ้น แต่ในขณะเดียวกันครูก็มีภาระงานที่ต้องปฏิบัติหลายด้านอยู่แล้ว รวมถึงการนำมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้มาใช้ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้งผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการ ศึกษา ยังคงคำนึงถึงข้อจำกัดในด้านบริบทของโรงเรียน

ภูมิศาสตร์ที่ตั้งของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ส่วนใหญ่เป็นที่ชุมชนแออัด ด้านฐานะทางเศรษฐกิจของคนในชุมชน ผู้ปกครองที่ขาดการป้องกันด้านความรู้ ความเข้าใจมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาแต่ละโรงเรียน อาจส่งผลให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่ประสบผลสำเร็จได้ง่าย และอาจรวมไปถึงทัศนคติของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาในบางโรงเรียนที่มีข้อจำกัดในการนำมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้หรือความรู้ใหม่ ๆ เข้ามาปรับเปลี่ยนระบบการดำเนินงาน

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

การนำแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้มาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้มาใช้ในสถานศึกษา ควรคำนึงถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน คือ การให้ความร่วมมือของทุกฝ่าย ควรมีการปรับใช้ให้สอดคล้องตามบริบทของแต่ละสถานศึกษา เพราะอาจจะส่งผลกระทบต่อการทำงาน การจัดเก็บข้อมูลต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพได้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ควรส่งเสริมให้สถานศึกษาแต่ละแห่งมีการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้มาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ไปใช้ในสถานศึกษา โดยมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการหรือสัมมนาเพื่อให้เกิดประสิทธิผลของงานได้จริง

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต. (2544). *คู่มือที่ปรึกษากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน*. กรุงเทพฯ : ยูเรนัสอิมเมจกรุ๊ป.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). *คู่มือครูระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้วิกฤตสังคม เส้นทางสู่ครูมืออาชีพ*. กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์.
- ณัฐวิภา คาปันศรี. (2559). *สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- นรรพร จันทรน้อย เสริบุตร (2564). มาตรการฟื้นฟูความรู้ที่ถดถอยในเด็ก (Learning Loss) โดย Starfish Education.<https://www.starfishlabz.com> เข้าถึงเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2565.
- ประชุม ปิ่นสกุล. (2557). การพัฒนารูปแบบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- ศิริ โชคสกุล. (2559). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนรัตนโกสินทร์ 9 จังหวัดสมุทรปราการ. บัณฑิตวิทยาลัย :มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมคิด บุญมา. (2552). ปัญหาและแนวทางการแก้ไขการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนท่าเกษมพิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547 ข). คู่มือการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้วิกฤติสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2565).มาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้. (พิมพ์ครั้งที่ 1). เอส.บี.เค.การพิมพ์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2565). รายงานผลการศึกษาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์โควิด-19 : สภาพการณ์ บทเรียน และแนวทางการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้.